

IN MEMORIAM | JORDI GIRAMÉ BUSQUETS

Rosa Novell era una actriu de raça, amb caràcter, que defensava amb fermesa allò en què creia, però que a la vegada sabia escoltar i es podia mostrar com la persona més càlida, afable i encantadora del món.

Adéu, Sra. Florentina

La Rosa Novell ens ha deixat. Fa unes quantes setmanes que els presagis eren molt negres. Però quan la fàtica notícia arriba et deixa glaçat i amb un nus a l'estómac, una buidor que et desarma. Escric a cop calent i tal com em vénen els records.

Vaig conèixer la Rosa una calorosa tarda d'agost del 1993. I durant dos mesos vaig tenir l'oportunitat i l'immens plaer de tractar-la gairebé cada dia. Conjuntament amb el col·lega Òscar Muñoz érem els encarregats de fer un treball de recerca i seguiment del procés de creació de l'espectacle que havia d'inaugurar la temporada del Centre Dramàtic de la Generalitat, al Teatre Romea. Es tractava de *La Sra. Florentina i el seu amor Homer*, un text inèdit de Mercè Rodoreda que va dirigir Mario Gas.

La Novell –se l'anomena pel cognom com a totes les grans actrius–, encapçalava un gran repartiment en què també figuraven, entre d'altres, Pep Cruz, Rosa Renom, Joan Borràs, Carme Molina, Marta Martorell, Lola Lizaran, etc.

Allà vaig poder conèixer la Rosa de prop, la persona i la gran actriu que ja feia anys que era. Una actriu de raça, amb caràcter, que defensava amb fermesa allò en què creia, però que a la vegada sabia escoltar i es podia mostrar com la persona més càlida, afable i encantadora del món.

Sentia a Joan Ollé i a Joan Lluís Bozzo parlant d'ella com una actriu culta, molt llegida i amb

un gran gust literari i ho compartí. Va afrontar el personatge de la Sra. Florentina amb un gran coneixement del món i l'obra de Rodoreda. Ollé recordava la seva interpretació com una de les més rellevants de la seva carrera i també hi estic d'acord. Una obra i una interpretació que els tarragonins van poder gaudir el juny del 1994 al Teatre Auditori del Camp de Mart (encara no s'havia reinaugurat el Metropol).

Des d'*Elsa Schneider* de Sergi Belbel, el 1989, amb direcció de Ramon Simó, passant per les col·laboracions amb el CAER o la direcció de *Les dones sàvies* (es va poder veure al Metropol) o de *Fidepartida* de S. Beckett el 2005, l'he anat seguint en molts dels

Et trobarem molt a
faltar. Gràcies pel teu
art, la teva amabilitat i
la teva generositat

seus treballs amb interès, complicitat i molt d'afecte –que crec eram mutu–. Fins a arribar al seu darrer paper a l'escenari, a *L'última trobada*, adaptació de la novel·la de Sándor Márai, dirigida per Abel Folk, que també hi actua, al costat de Jordi Brau.

Recordo la seva interpretació el novembre passat al Romea (sí, una vegada més el Romea) i m'emociono. La Rosa va estar, senzillament, esplèndida. Brillant i lluminosa malgrat la ce-

Rosa Novell en l'acte institucional de la Diada de l'any 2009. Darrere seu, Artur Mas. FOTO: RUBÉN MORENO/ACN

guesa que li havia comportat la malaltia. Un paper curt que ella convertia en estel·lar. Mestratge, honestat, fi sentit de l'humor, complicitat amb el públic.

En acabar la funció, en què vaig coincidir amb el director cambrilenc Iban Beltran, amic d'ella, vaig esperar que sortís per saludar-la. Petons, una forta abraçada i molta emoció per part de tots dos. Al cap d'una estona s'incorpora a la conversa l'Abel Folk i canvi de registre; hem de tirar endavant i optimisme. I quedem que ens retrobarem a Tarragona, al Metropol, i fins i tot acordem que farem el Fòrum de l'espectador en acabar la funció.

No volíem imaginar-nos que aquella seria 'l'última trobada'. Rosa, el proper 20 de març tu no seràs físicament a l'escenari del Metropol, però de ben segur que el teu record hi serà molt present. Et trobarem molt a faltar. Gràcies pel teu art, la teva amabilitat i la teva generositat. Petons i una forta abraçada, entranable i enyorada Sra. Florentina.

MAS DESTACA LA SEVA 'PASSIÓ I COMPROMÍS'

A la primavera, un documental

La productora i presidenta de l'Acadèmia del Cinema Català, Isona Passola, va anunciar ahir que a la primavera s'estrenarà un documental protagonitzat per Rosa Novell que reflexiona sobre el tema de la mort. La pel·lícula encara no té títol i està en fase de postproducció, és «molt maca i molt dura», segons Passola.

Passola va recordar que quan Novell es va quedar cega els seus amics li van dir que no havia de deixar d'interpretar perquè era el que «més il·lusió li feia», i que al costat d'Agustí Villaronga i Josep Maria Civit van decidir rodar un documental en el qual tots s'anaven acompanyant.

El documental parteix del text 'El testament de Maria', de Colm Tóibín, que havia de portar a escena en català –el març es representarà al Teatre Lliure en la seva versió en castellà de la mà de

Blanca Portillo–, i segueix els assajos de l'actriu, que actua d'una forma «fantàstica».

El president de la Generalitat, Artur Mas, va destacar ahir que Rosa Novell, morta divendres als 61 anys, va ser «una persona apassionada i compromesa amb el món de teatre» i va expressar el seu condol per la seva mort «en nom del poble de Catalunya».

Per a Artur Mas, Novell va ser «una de les grans actrius del nostre país, així com una gran directora d'obres clàssiques i contemporànies», a més d'«una persona apassionada i compromesa amb el món del teatre, al qual va dedicar la seva vida fins al final».

El tanatori de Sant Gervasi de Barcelona alberga des d'ahir la capella ardent de Rosa Novell. El funeral de la qual se celebrarà avui a les 14 hores al mateix recinte.

OBITUARIO ■ ALCANZÓ FAMA NACIONAL CON LA NOVELA ÉPICA 'EL HALCÓN'

Muere el escritor Yasar Kemal, máximo exponente de la literatura de Turquía

El escritor turco Yasar Kemal, considerado el máximo exponente de la literatura del país, murió ayer a los 92 años tras un período de hospitalización.

El escritor, nacido en 1923 en la provincia de Osmaniye (sur de Turquía) bajo el nombre de Kemal Sadik Gökçeli, fue desde mediados del siglo XX el novelista más popular de Turquía y sus obras han sido traducidas a 40 idiomas.

Había sido ingresado el 14 de enero por problemas respiratorios y arritmia cardíaca, y continuaba desde entonces hospitalizado en Estambul.

Según declaró al diario *Hürriyet* el médico Mehmet Akif Karan, el escritor, bajo tratamiento intensivo por una infección pulmonar, falleció por un fallo de múltiples órganos, entre ellos corazón y pulmón.

En 1955 Yasar Kemal alcanzó fama nacional con la novela épica 'El Halcón', que narra la lucha de un joven campesino desposeído contra las autoridades.

La figura del bandolero justiciero pudo estar inspirado por familiares cercanos de Kemal, quien se crió en una familia pobre y trabajó durante su adolescencia en numerosos oficios antes de estudiar en Ankara.

Kemal murió a los 92 años tras un período de hospitalización. EFE

La mezcla de elementos folclóricos y leyendas populares, con una visión de crítica social cercana a la lucha de clases, convirtió las obras de Kemal en extremadamente populares en Turquía. La lengua materna de Yasar Kemal era el kurdo.

Yasar Kemal había recibido numerosos premios internacionales y fue considerado en Turquía como el eterno candidato al premio Nobel.

Además de novelista, Kemal fue un intelectual comprometido con ideas de la izquierda turca y había recibido una condena (suspendida) de 20 meses de cárcel en los años 90 por «defender el separatismo» por su supuesto apoyo a los kurdos.